

LORENA HUGHES

DUKTĖ
IŠ
ISPANIJOS

ROMANAS

TYTO ALBA

LORENA HUGHES

DUKTĖ
IŠ
ISPANIJOS

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Džilda Jansonaitė

VILNIUS 2023

Lorena HUGHES
THE SPANISH DAUGHTER
Kensington Publishing Corp.,
New York, 2022

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama ši kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Copyright © 2022 by Lorena Hughes
© Jean Fan / Trevillion Images, viršelio nuotrauka
© Džilda Jansonaitė, vertimas į lietuvių kalbą, 2023
© „Tyto alba“, 2023

ISBN 978-609-466-779-4

1 SKYRIUS

Puri

Gvajakilis, Ekvadoras
1920-ųjų balandis

Be jokios abejonės, visi permatė mano maskuotę.

Kakta nusirito prakaito lašelis. Buvau per šiltai apsirengusi – drabužiai labiau tinkami ponams, besilankantiems turkiškose pirtyse. O ir korsetas, veržiantis mano nedidukes krūtis, savijautos negerino. Kaip ir sutuoktinio liemenė, jo švarkas ar varlytė. Nuo dirbtinės barzdos niežėjo smakras. Labai knietėjo pasikasyti, bet baiminausi nusikrapštyti barzdą. Ką kalbėti apie akinius – taip rasojo, kad viską mačiau tarsi pro miglą.

Iš kur ta naivi mintis, kad man pavyks?

Priėjus molo galą, kūnu nuvilnijo drebulys. *Nusiramink, tu gali.* Giliai įkvėpiau, bet vis tiek plaučiams trūko oro. Vis dėlto žuvies dvoką ir nuo laivo sklindančius dūmus užuodžiau.

Beprotybė.

Prie trapo jau būriavosi pasitinkantieji. Vieni turėjo lentesles su vardais, kiti jau iš tolo mojavo mano bendrakeleiviams. Pastebėjau, kad vienas iš jų pašaipiai rodo į mane.

Dar galiu grįžti.

Apsisukau ir atsitrenkiau į petį už savęs. Per tuos šūkaloji-

mus, trepsėjimą ir mėtomus krepšius nepastebėjau manęs link besibraunančio jauno vyro. Žengtelėjau į šoną, o jis atsimušė į senyvą poniją, lėtai žingsniuojančią priešais. Griūdama ant žemės, ji klyktelėjo.

– Chamas! – riktelėjo vyrui pavymui.

Prišokusi padėjau moteriai atsistoti. Jos kaulėtos rankos buvo plonytės it degtukai.

– Nesusižeidėte? – dusliai paklausiau.

– Regis, ne, – pasičiupo nuo žemės skrybėlę ponija. – Tas tipas – stačiai gyvulys! Bet ačiū jums, *kabaljere*. Dar liko šiam pasauly džentelmenų.

Mintyse nusišaičiau. Nepaisant ironiškos situacijos, damos pastaba įkvėpė pasitikėjimo, kad maskuotė veikia. Jau ketinau klausti, ar nereikia daktaro, kai prie mūsų, pasiramsčiuodama bambukine lazdele, priėjo senolė, amžiumi, ko gero, nenusileidžianti pačiam karšinčiui Matūzaliui. Dar nebuvo mačiusi kito tokio raukšlių išvagoto ir dėmių nusėto veido.

– Dukra! – šuktelėjo poniai, kuriai pagelbėjau atsistoti.

– Mama! – senyva ponija apsikabino motiną. Moterys aki-vaizdžiai turėjo daug ką viena kitai pasakyti ir visai mane pamiršusios nuėjo.

O kad *mano* mama būtų čia ir padėtų nepalūžti. Deja, prieš trejus metus ji mirė.

Dabar dar ir Kristobalis.

Gerklę suspaudė graudulys.

Bet turėjau išlikti tvirta, kad jau čia atvykau. Kas bus, tas bus, o aš turiu laikytis savo plano.

Už skrybėlių ir palmių viršūnių jūros stūksojo maurų stiliaus bokštas baltais ir geltonais dryžiais. Kad ir siauresnis, priminė man Aukso bokštą Sevilijoje – prieš akis iškilo mano buvusio gyvenimo dalelė, teikianti vilties, kad viskas bus gerai.

Šitaip man kuždėjo protas, o štai kojos, sunkios it švinas, bylojo priešingai. Bet kurią akimirką kas nors, bet kas, gali mane pulti. Tik nežinojau, kas tai galėtų būti, ir ar apskritai dar įstengsiu pajudėti.

Susiimk, Puri. Nusiramink.

Permečiau akimis mane supančius nepažįstamus veidus. Tarp tų žmonių tikrai turėtų būti ir mano tėvo advokatas, bet juk nežinojau, kaip atrodo. Viena ranka laikiau apglėbusi vyro rašomąją mašinėlę, kita – tempiau lagaminą.

Laimė, išdalijau visas savo sukneas, todėl turėjau galvą sukti tik dėl vieno lagamino, o ne trijų. Eidama uostu, pamačiau kelias bendrakeleives, vilkinčias mano sukneles. Paskutinė iš atiduotų – mamos man siūta žvilgančios rožinės taftos suknia – tirpo lininių ir kuklesnių audinių jūroje.

Virš galvos suko ratus būrys žuvėdrų. Praėjau pro eilę prielaukoje priešvartuotų valčių ir pro būrelį moterų, prisidengusių nuo kaitrios saulės skėčiais. Už jų pamačiau vyrą tamsiu kostiumu – baltais švarkais vilkinčiųjų minioje jis išsiskyrė tarsi juoda pupelė ryžių dubenėlyje. Rankose turėjo lentelę su mano vardu, išraitytu įmantriomis juodomis raidėmis.

Marija Purifikasjon de Lafont y Toledo.

Lafont, nes mano tėvas buvo prancūzas, Toledo – iš ispanės mamos.

Priėjau ir sustojau priešais tą vyrą.

– Kuo galėčiau pasitarnauti, senjore? – paklausė.

Senjoras. Vis šiokia tokia paguoda. Jis buvo už mane žemesnis, bet kaip moteris aš buvau gana aukšta. Jo plati kaukolė priminė pirmąsčius žmones iš Kristobalio knygų apie archeologiją. Antakiai šiurkštūs ir platūs, virš nosies beveik susijungiantys.

Atsikrenkščiau, kad balsas skambėtų dusliau.

– Kristobalis de Balboa, Marijos Purifikasjon vyras, – jei kalbėdavau iš lėto, mano balso tembras pažemėdavo.

– Tomas Akilinas jūsų paslaugoms.

Neklydau. Jis ir buvo tas teisininkas, laišku man pranešęs apie tėvo mirtį. Prisistatęs metė žvilgsnį man per petį.

– O kur jūsų žmona? Maniau, pati čia atvyks.

Krūtinę nusmelkė aštrus skausmas ir tikrai ne dėl korseto. Kaskart prisiminus Kristobalį, man suspausdavo širdį. Tiriamai žvilgsniu apmečiau Akilino kaktą, skvarbias akis, išsausėjusių lūpų kampučius. Ar galiu juo pasitikėti?

Sudvejojau.

– Deja, žmona mirė laive „Andai“.

Suprantama, žinia Akiliną sukrėtė.

– *Dios mio santissimo!* Nuo ko?

– Nuo ispaniškojo gripo, – atsakiau kiek padvejojusi.

– Negi laivo neuždarė karantinui?

– Ne, – įžūliai melavau. – Užsikrėtė tik vienas kitas iš keleivių, todėl manė, kad nebūtina.

Akilinas tylomis grėžė mane žvilgsniu. Ar suprato, kad meluoju? Buvau prasta melagė, jaučiausi bjauriai meluodama.

– Kokia nelaimė, – galiausiai prabilo jis. – Mes čia nieko apie tai nežinojome. Nuoširdžiai jus užjaučiu, senjore.

Linktelėjau.

– Padėkit nešti lagaminą, – neprašiau paslaugos, veikiau įsakiau. Vyras neprašo, vyras įsakinėja.

Akilinas paėmė už kito galo, ir mudu kartu pernešėme lagaminą į kitą gatvės pusę. Buvo sunkus it buliaus maita, bet negalėjau pasirodyti silpna. Kol atėjome prie automobilio, šniokščiau it garvežys, nuo prakaito sudrėko veidas ir pažastys. Jau nesistebėjau, kad vyras taip prakaituoja!

Savo lagamino galą teisininkas nuleido prie žvilgančio juodo

„Tin Lizzy“ modelio fordo. Mano gimtajame mieste mažai kas turėjo automobilį, juo labiau užsienietišką. Dar labiau neįtikėtina atrodė pamatyti tokią modernią transporto priemonę vietoje, kurią Kristobalis pavadintų „barbarų kraštu“. Matyt, Akilinas arba gerai uždirba iš savo teisininko praktikos, arba yra vienas iš tų, žinančių ir kitų būdų praturtėti. Viena kita paslauga, gal net kyšis, machinacijos su testamentais. Nors... gali būti, kad pats kilęs iš turtuolių.

Vos porą kartų esu važiavusi automobiliu. Gimtojoje Sevilijoje visur eidavau pėsčiomis. Bet lankiausi Madride, kai prireikė pratęsti močiutės išradimo – nuostabaus kakavos pupelių skrudintuvo – patentą, važiavau į šį panašiu automobiliu, tik šio sėdynės atrodė minkštesnės. O gal man čia taip dėl nuovargio?

Stumtelėjęs pavarų svirtį, Akilinas mestelėjo, kad jei nesu pasirūpinusi apgyvendinimu, nakvosiu šiąnakt jo namuose. Ir kad anksti ryte keliausime į Vinsesą „pasiaiškinti dėl dono Armando testamento“. Tą sakydamas vengė mano akių.

Prisiminiau, ką rašė savo laiške – skaičiau tiek kartų, kad kone išmokau atmintinai: *Kaip viena iš nurodytų naudos gavėjų privalote atvykti į Ekvadorą ir priimti jums tėvo testamentu paskirtą turto dalį arba paskirti savo atstovą, įgaliotą perduoti ar dovanoti turtą jūsų vardu.*

Viena iš naudos gavėjų.

Galvojau apie tai. Nebuvau girdėjusi, kad tėvas būtų turėjęs vaikų be manęs, bet niekada negali būti tikra dėl vyrų. Nenustebčiau, jei būtų šioje šalyje sukūręs kitą šeimą. Juk, šiaip ar taip, siekdamas įgyvendinti svajonę apie kakavos plantaciją Ekvadore, mamą jis paliko prieš dvidešimt penkerius metus. Neišvengiamai turėjo susirasti kokią moterį, kad dalytųsi patalą. Nutikimas laive – aiškus ženklas, kad mano atvykimas kažkam labai nepatiko. Klausimas kam.

Mums važiuojant, Akilinas užkalbino apie Marijos Purifikacijon mirtį, purtę galvą ir apgailestaudamas caksėjo liežuviu. Buvo kažkaip nerealu pasakoti apie savo pačios mirtį ir girdėti minimą savo vardą, tarsi manęs čia nė nebūtų. Knietėjo pareiklauti Kristobalio vardu pasiaiškinimo, bet susitvardžiau, vaidinau toliau. Reikėjo Akiliną įtikinti, kad esu mano pačios vyras.

Pažvelgiau pro langą. Gvajakilis niekuo nepriminė kaimo, kurį sau įsivaizdavau, ir gerokai šiuolaikiškesnis už daugumą Andalūzijos miestelių. Važiuodami palei Gvajaso upę, anot Akilino, artinomės prie kalno papėdėje įsikūrusio kolonijinio stiliaus namų kvartalo – su žydinčių gėlių vazonais balkonuose ir prie paradinių durų vedančiais takais. Akilinas pasakė, kad rajonas vadinasi Las Penjas, o kalnas – Santa Ana. Vinguotas kelias ir akmenimis grįstos gatvelės man priminė miestelius aplink Seviliją. Pirmą kartą nuo tada, kai išvykau, man dingtelėjo, kad gal jau niekada į tėvynę nesugrįšiu. Dar labiau skaudino mintis, kad Kristobaliui nelemta pažinti šią šalį kartu su manimi. Nudūriau akis sau į delną, pasigedama jo prisilietimo šilumos.

Jaučiausi nuskriausta.

Sustojome prie šviesiai mėlyno namo raudonmedžio durimis ir užėjome vidun. Akilinas veikiausiai viengungis, nes svetainėje nė ženklų moters – nei gėlių, nei porceliano, nei siuvinėtų pagalvėlių ar staltiesių. Sienas puošė tik niūrus peizažai, o į mane rūsčiai žvelgė natūralaus dydžio vokiečių dogo skulptūra.

Durys svetainės šone prasivėrė ir kambarin įėjo rankas į žalią prikyštę besivalanti mergina rudais garbanotais plaukais. Suknelė buvo tiek per plati, kad tarnaitė stačiai skendo joje.

– Pietūs patiekti, *patrón*, – tyliai ištarė.

– *Gracias*, Maira.

Valgomojo stalas vienam asmeniui buvo akivaizdžiai per didelis. Akį traukė ant jo išdėlioti spalvingi valgijai. Mergina, vardu

Maira, mums patiekė kepto jūrų ešerio, ryžių su kalmarais, dar keptų plantanų, kuriuos abu su Akilinu vadino *patacones*.

Pastarąją savaitę valgiau tik priešokiais. Po „Anduose“ patirto košmaro neturėjau apetito, bet tądien jaučiausi išbadėjusi.

Akilinas mostu pakvietė atsisėsti, o pats užėmė vietą stalo gale. Maira mus aptarnavo. Nors Akilinas kėlė man didelį smalsumą, nuo klausimų susilaikiau. Baiminausi, kad daug šnekėdama išsiduosiu. Taigi kalbėjau mažai, tarnaitėi atsakinėjau vienskiemeniais žodžiais, dažniau linksėdama ar purtydama galvą, kai to reikėjo. Atrodė, Akilinui toks mano santūrumas puikiai tinka. Kaip ir mano vyras, jis nebuvo kalbus. Man jau tapo įpročiu prieš ką nors sakant kostelėti, kad balso tembras pažemėtų.

– Ar gerai jaučiatės, pone Balboa?

Nuostabu. Atrodė, teisininkas baiminasi, kad ir aš būsiu užsikrėtusi ispaniškuoju gripu.

– Taip.

Vėl sutelkiau dėmesį į lėkštę. Apsimetinėti vyru nebuvo smagu. Antra vertus, galėjau naudotis laisve, kuri anksčiau man buvo neprieinama. Kaip moteris ir vienintelės gimtajame mieste šokoladinės savininkė, turėjau būti itin maloni ir paslaugi. Mano darbas buvo užtikrinti, kad lankytojai jaustųsi laukiami, o prireikus ir malšinti nesutarimus. Dažniausiai nuspėdavau klientų norus (Dar vyno? Dar gabalėlį šokolado?) ir vengdavau nejaukių tylos akimirklų. Bet šiandien viskas kitaip: galėjau pasimėgdama valgyti ir nesidairyti petį, kad įsitikinčiau, ar visų lėkštės pilnos.

– Dar neragavote Mairos paruoštų figų sirupe, – prabilo Akilinas. – Priskina jų nuo medžio, augančio mūsų kieme.

Maira padėjo man dubenėlį. Pamačius sirupe plūduriuojančias figas, burnoje ėmė kauptis seilės. Greta mažoje lėkštelėje buvo patiektas varškės sūrio gabalėlis.

– Koks čia sirupas? – paklausiau mėgaudamasi aromatingomis sultimis su aiškiai juntamu cinamono prieskoniu.

– *Panela*, – atsakė Maira.

Jei rasčiau būdą sumaišyti šį gėrį su šokoladu, gaučiau neprilygstamą gardumyną.

Kai jau sušlamščiau desertą, Akilinas nusivedė mane į saloną, mostu parodė aksomu aptrauktą kietą sofutę, o pats atsisėdo priešais. Tada paėmė cigarų dėžutę, siūlydamas pasivaišinti. Dvejojau. Man visad kėlė smalsumą šis paslaptingas vyrų ritualas, bet nebuvau tikra, kad sugebėsiu deramai išpūsti dūmus. Kristobalis kartais išpūsdavo taisyklingus mėlynus dūmų žiedus ir labai tuo didžiuodavosi.

Pastebėjęs mano dvejones, Akilinas kilstelėjo vešlius antakius. Rūkymas – tikro vyro požymis, taigi teks išlaikyti išbandymą. Dirstelėjau į dogo statulą – atrodė, net ir jis laukia, ką atsakysiu. Pasukiojusi storą cigarą tarp pirštų, kopijuodama Akilino veiksmus, suspaudžiau lūpomis ir prisidegiau.

Vos įkvėpus dūmų, krūtinėje plykstelėjo liepsna. Akilinas žiūrėjo į mane tarsi tyrinėdamas retą vabzdį, kol aš be perstojo kosėjau ir kelis kartus dunkstelėjau sau į krūtinę, kad išsivaduočiau iš kūną draskančių pragariškų pojūčių.

– Nerūkote, pone Balboa?

– Tik pypkę, – atsakiau gaudydama orą. – Mano šalyje tabakas kiek švaresnis. – Kad ir nelabai suprasdama, buvau girdėjusi vyrus postringaujant apie tabako kokybę ir švarumą, nors man bet koks smirdėjo vienodai.

Akilinas pridedė cigarą. Nei įkvepiant, nei iškvepiant dūmus sunkumų jam nekilo.

– Turiu jūsų paklausti, pone, – teisininko balsas įgavo orų kunigo toną, – apie ateities planus. Turint omeny, kad jūsų žmona *que en paz descanse*, kad jos nebėra su mumis.

Reikėjo būti labai apdairiai. Negalėjau leisti, kad mane laikytų grėsme.

– Ko gero, grįšiu Ispanijon. Nei ši šalis, nei kakavos plantacijų verslas manęs nedomina. Atvirai kalbant, tai buvo žmonos svajonė, ne mano, – dėl perštinčios gerklės balsas savaiame pažemėjo ir aš nutariau tuo pasinaudoti. – Beje, senjore Akilina, ar yra dar paveldėtojų be manęs?

– Tik dvi. Donas Armandas Vinsese turėjo dvi dukteris: Ancheliką ir Kataliną de Lafont.

Dvi seserys.

Žinia pribloškė. Viena yra spėlioti, numatyti tokią galimybę, ir visai kas kita išgirsti patvirtinimą, kad iš tikrųjų čia esama kraujo giminaičių. Tėvas mane ir mamą išdavė. Užaugino dvi dukteris, kurias turbūt mylėjo labiau nei mane, o aš net daugiau kaip dvidešimt metų laukiau jo grįžtančio į Ispaniją. Tik sugrįžti jis neketino, tą dabar aiškiai supratau. Susikūrė čia kitą gyvenimą, o mus išmetė it kokius senus laikraščius. Kokia buvau kvailė rašydama jam visus tuos laiškus, valandų valandas rymodama prie lango, piešdama jo portretą. Vis laukiau, kad įeis pro paradines duris su glėbiu dovanų, o paskui mane pasiims į kokią nuotykių kupiną kelionę.

– Anchelika – vyresnėlė, – tėsė Akilinas. – Tiesą sakant, dar yra brolis, bet jis savo palikimo dalies atsisakė.

Dar ir brolis. *Atsisakė* palikimo?

– Jis kunigas, – Akilinas aiškiai patenkintas žvelgė į savo cigarą. – Davė neturto įžadus.

Tik to ir trūko – kunigo. Tėvas nebuvo religingas, bent jau taip sakė mama. Tai kaip atsitiko, kad sūnus tapo kunigu? O mane apniko abejonės. Nors niekada apie jas neprasitarsiu. Bet jei tiesa, kad tas brolis atsisakė tėvo pinigų, tai ar tie įžadai buvo savanoriški, ar priverstiniai.

– O jų motina? Ji ką nors paveldi?

– Donja Glorija Alvares prieš kelerius metus pasimirė. Bet apie tai daugiau pasikalbėsime rytoj.

Tėvas nuo mūsų daug ką slėpė. Tai skaudino net labiau nei jo mirtis. Laimė, mama nebesužinos, kaip jis apsimelavo. Kita moteris, kita šeima. Nejau tikėjosi atsipirkti palikdamas man dalį savo turto? Kas man iš to, jei tėvo vis tiek neturėjau? Jau nesužinosiu, koks buvo jo balsas, koku kvėpinosi odekolonu, nepatirsiu jo apkabinimų šilumos.

Abu net pašokome, kai pasigirdo dunkstelėjimas į langą. Pribėgome kaip tik laiku; dar spėjome pamatyti, kaip raibas paukštelis nukrito ant akmenukų po langais.

– Pelėsakalis, – konstatavo Akilinas.

Stovėjau tylomis, neįstengdama atitraukti akių nuo merdinčio paukščio.

– Vargšelis greičiausiai nepamatė stiklo, – pridūrė Akilinas. – Skrido nežinodamas, kad laukia žūtis; skaidrus stiklas jį suklaidino.

2 SKYRIUS

Prieš dvi savaites

„Valbaneros“ laivu iki Havanos plaukėme savaitę. Ten aš pirmą kartą išvydau Amerikos žemyną su jam būdingais kolonijinio stiliaus pastatais, siauromis gatvelėmis ir nuostabiais paplūdimiais. Deja, laiko gėrėtis vaizdais turėjome labai mažai, nes beveik tuojau pat reikėjo persėsti į kitą laivą, britų kompanijos lainerį „Andai“ – maždaug trigubai didesnę už „Valbanerą“. Gal ir gerai, kad neturėjome, nes Kristobalis vargu ar būtų norėjęs su manimi turistauti – visą tą savaitę praleido užsidaręs mūsų kajutėje prie rašomosios mašinėlės.

Registratūros tarnautojas buvo visiškai nuplikęs, apgamų nusėta galva priminė dėmelių išmargintą mango vaisių.

– Jūsų pavardė, pone?

– Kristobalis de Balboa, o čia – mano žmona Marija Purifikasjon de Lafont y Toledo.

Kristobalis pirštais barbeno per registratūros stalviršį, kol tarnautojas iš lėto rašė blankuose mūsų pavardes, tarsi už mūsų nebūtų stovėję dešimtys keleivių. Kristobalį nervino nekompetencija, o tai mane stebino, nes jis buvo ramaus būdo ir konfliktų paprastai vengdavo. Nepasitenkinimą reikšdavo įvairiausiai: trepsėdamas, kasydamasis pakaušį, atlaisvindamas kaklaraištį,

nusikramtydamas nagus. Regis, visu kūnu šaukė apie tai, ko negalėjo pasakyti balsu.

– Purifikasjon, – išskiemeno tarnautojas. – „C“ ar „S“?

– „S“, – burbtelėjo Kristobalis.

Mano vyras menkai ar ir visai nenutuokė, kaip daugelis jo įpročių veikia kitus žmones, o ypač moteris. Nepastebėdavo, kai mūsų klientės laidydavo į jį žvilgsnius arba, jam priimant užsakymą ar patiekiant karšto šokolado puodelį, imdavo taisyti šukuoseną. Visai nesistebiu. Nors Kristobaliui jau buvo trisdešimt ketveri, jis labai rūpinosi savo išvaizda ir asmenine higiena – barzda visada nepriekaištingai pakirpta, dailiai parištas kaklaraištis. Apskritai buvo malonus ir atidus, ir toks beaistris, kad jo akivaizdoje moterys jausdavosi nesuvaržytos. Negalėjau paneigti – man labai pasisekė, kad mama neištekino už kokio dručkio senio. Patrauklumo trūkumas mums bėdų nekėlė

Kristobalis pasisuko į mane atsidūsėdamas.

Bėdų kildavo tik dėl to, kad buvome skirtingi.

Kol vyras diktavo tarnautojui mano pavardę, pasijutau tarsi mane kažkas stebėtų. Vos pastebimai pasukau galvą.

Atsirėmęs į masyvią koloną į mane stebeilijosi vyras. Vos į jį pažvelgiau, nusuko akis šalin. Kažkas jo veide atrodė keista, bet taip ir nesupratau kas – nenorėjau pasirodyti nemandagi.

– Štai jūsų kelionės maršrutas, – tarnautojas įteikė Kristobaliui ranka prirašytą lapą. – Jūsų kajutės numeris 130 D.

Kristobalis čiupo iš tarnautojo kajutės raktą, tam nė neužbaigus sakinio. Vyras prie kolonos prisidegė cigarete. Taip gavau akimirką geriau į jį įsižiūrėti.

Viena jo veido pusė buvo apdegusi.

Oda nuo antakio iki pat smakro stora, susiraukšlėjusi. Bet kita veido pusė buvo visiškai sveika. Tą veidą net galėtum pavadinti savotiškai patraukliu.

Akimirką mūsų žvilgsniai susitiko. Nugara nuvilnijo šaltukas, bet aš tikinau save, kad tai dėl plono mano rožinės palaidinukės žoržeto. Ir vis dėlto tas vyras man kėlė nerimą. Įsikibau Kristobaliui į parankę apsimesdama, kad apžiūrinėju marinistinę peizažą, kabantį tam įtartinam tipui virš galvos.

– Pasirengusi? – imdamas savo rašomąją mašinėlę, klustelėjo Kristobalis.

– *Si, mi alma.**

Nešikas su bagažu nusekė mums iš paskos.

Dvi dienas to keisto vyro nemačiau. Trečią susidūriau išeidama iš kajutės. Paliesdamas pirštais skrybėlę, parodė mane atpažinęs, o tada tylomis praėjo pro mane. Jo kvėpalai atrodė pažįstami, tik nežinojau iš kur.

Svarsčiau, ar užsiminti apie jį Kristobaliui, bet kol dvejojau, išėjęs iš kajutės jis uždarė duris, o anas vyras pasuko už kampo.

Einant į valgomąjį, mus lydėjo melodingi akordeono ir tambūрино garsai, sklindantys iš kažkurio salono. Tada pro langą akį patraukė cirko pasirodymas.

– Eime pasižiūrėti? – prisispyrusi prašiau. – Gal jie net turi fokusininką?

– Puri, mane aplankė įkvėpimas. Tiesiog pavakarieniaukime ir grįžkime į kajutę.

Stipriau suspaudžiau jam ranką.

– Labai prašau, tik šį vieną kartelį!

Įsitemčiau besispyriojančią Kristobalį į saloną.

Trupėje buvo trys vyrai, vilkintys blizgius raudonus kostiumus. Vienas iš jų, ilgais užraitytais ūsais ir su cilindru ant galvos, mynė vienratį. Šalto oro gūsiui įsiveržus pro atdaras duris, suplevėsavo juoda jo pelerina. Kitas artistas, arlekinas, stypčiojo

* Taip, mielasis.

tarp staliukų ant kojūkų, vis apsimesdamas, kad tuoj tuoj praras pusiausvyrą. Vaikai aikčiojo iš susižavėjimo. Trečiasis vyras ožio barzdele, atrodo, buvo pasirodymo „vinis“. Kokį ketvirtį valandos rijo peilius ir liepsnos kamuolius, o paskui pristatė Didžiąją Mariną, raumeningą moterį kietai ant pakaušio susuktu kuodu, kuri ruošėsi eiti lynu.

Kristobalis pasilenkęs man prie ausies pašnibždėjo:

– Klausyk, aš nealkanas. Tu eik vakarieniauti, o kai užbaigsi, rasi mane kajutėje.

– Bet šįvakar juk šokiai.

Apsidairęs po saloną, Kristobalis sugriebė mane už alkūnės ir išsivedė.

– Šitiems niekam sugaišau net dvidešimt minučių.

– *Sugaišai?* Šitaip tu vadini su manimi praleistą laiką?

– Juk pati siūlei kelionėje rašyti romaną.

– Taip, bet negi visą laiką tik skirsi darbui? Dieną naktį? Beveik nevalgai, o jei ką ir nuryji, tai paskubom. Aš čia visą laiką viena.

Kristobalis gūžtelėjo pečiais.

– Negi aš kaltas, kad aplankė įkvėpimas?

– O aš tavęs jau neįkvėpiu? Nė nepalietei nuo tada, kai...

Į mus sužiuro moteris audinių kailiniais.

Kristobalis kostelėjo, jam išraudo skruostai.

– Nemanau, kad čia tinkama vieta apie tai kalbėtis.

Netoliese stoviniavo kitos dvi poros, bet man nerūpėjo, ką jie girdi. Gal net geriau, jei girdi. Gal bent tai Kristobaliui būtų motyvas likti – kad išvengtų skandalo. Be to, jau įgriso nuolat vengti temų, kurios nuteikdavo jį nesmagiai. Skaudino, kad nė žodeliu neužsimindavo apie mano pastarąjį persileidimą – jau trečią – tarsi nieko baisaus nebūtų nutikę. Tarsi to vaikelio nė nebūtų buvę.

– Jau ir taip darau, ką nori, argi ne?

Dėl to buvo teisus. Būtent aš užsispyriau viską Ispanijoje parduoti, net ir savo brangiąją šokoladinę. Keliauti į Ekvadorą ir priimti man priklausantį palikimą... kad ir kiek jo būtų. Išnaudojau visus argumentus savo arsenale: karo nuniokota Europa, nuostolinga mano kavinukė ir pagrindinis – ši kelionė jam bus puiki galimybė parašyti romaną, įgyvendinti viso savo gyvenimo svajonę. Bet užuot davusi ramybę, ir toliau jį spaudžiau.

– Kai taip sakai, atrodo, kad galvoju tik apie save, – nebe-pajėgdama tvardyti, pakėliau balsą. – Juk stengiuosi dėl *mūsų* abiejų!

– Kodėl tau vis negana? Kodėl vis reikia daugiau?

– Tu rimtai? O ką, tavo nuomone, turėjau daryti su palikimu? Lengva ranka atiduoti? Atleisk, bet man rūpi mūsų gerovė. Atleisk, kad panorau mus ištraukti iš ankšto mūsų butuko, kai galime įsikurti klestinčioje plantacijoje, vienoje iš pasaulio eksportuojančių šalių lyderių!

– Tik jau nepradėk. Viską apie tą plantaciją žinau. Daugiau apie nieką nekalbi nuo tada, kai gavome tą nelemtą laišką! Visai kaip tavo tėvas – eini iš proto dėl savo ambicijų.

– Mano tėvo nė nepažinojai, o ir aš prisimenu miglotai.

– Tavo motina man sakė.

Ir apie mamą nenorėjau klausytis. Per šią kelionę ilgėjausi jos labiau nei bet kada anksčiau, galvojau apie ją kasdien.

– Klausyk, Puri, – Kristobalis ištare jau kiek švelnesniu balsu. – Nenoriu pyktis, tik ne čia. Pažadu kiek vėliau skirti tau daugiau laiko. Taigi būk gera mergaitė ir leisk man grįžti prie savo romano.

Kristobalis pabučiavo man į kaktą, tarsi būčiau kokia užsiožiovusi keturmetė.

Žengtelėjau atgal.

– Neliesk manęs!

Užtrukau net valandą, kol susišukavau savo kaštoninius plaukus, paskui iš naujo nupudravau veidą ryžių pudra ir apsilvilkau levandų spalvos suknią atvira nugara. Ir tik tiek aš verta? Tėviško bučinio? Jei aš jam neįdomi būdama dvidešimt aštuoneerių, tai kas bus, kai persirisiu per trisdešimt?

– Siūlau pasikalbėti vėliau, – sumurmėjo Kristobalis, nes vis daugiau smalsuolių atkreipė į mus dėmesį. – Kai kiek nurimsi.

– Ne, pasikalbėsime dabar.

Kristobalis apmaudingai atsidūsėjo.

– Elgiesi neprotingai, Puri.

Neprotingai? Man atėmė žadą. O jei ir būčiau kaip nors atsikirtusi, neišsvengiamai nuskambėtų kaip įžeidimas. Apsisukau ir išskuodžiau iš fojė, kuo toliau nuo to, kuris kaip niekas kitas gebėjo mane įsiutinti.

Užlipau siaurais laiptukais į denį ir neatsisukdama nuskubėjau šalin. Nenorėjau, kad Kristobalis matytų mano ašaras. Keliskart įkvėpiau, kad atgaučiau kvapą – aštrokas vėjelis vėsino įkaičiusius skruostus, aukštai virš manęs patekėjo mėnulio pjautuvus. Laivagalyje tvirtai įsikibau turėklų.

Neprotingai, pasakė jis.

Juodi vandenys tyško į laivo korpusą – jūra galėjo būti bauginama. Šiek tiek aprimusi, kaip užhipnotizuota stebeilijausi į bangas.

Ko gero, buvau kiek per atkakli. Paprastai aš šitaip su Kristobaliu nesieliu. Gal kad Sevilijoje turėjau daug draugų, su kuriais buvo smagu, ir vyro dėmesio labai nepasigedavau. Čia – visai kas kita. Ištisą savaitę jaučiausi vieniša, o dar siaubingai nerimavau, kas mudviejų laukia atvykus į Ekvadorą. Man labai reikėjo, kad Kristobalis pasakytų, jog viskas bus gerai. Ar nebūsiu padariusi klaidos atsisakydama visko dėl vienos svajonės – mano tėvo svajonės?

Jei tik mudu su Kristobaliu nebūtume tokie skirtingi. Jis visas likusias dienas galėtų nugyventi palaimingai skendėdamas savo knygoje, o aš nė penkių minučių ramiai nenusėdžiu. Mums tik susituokus, man buvo nepakenčiamos tos ilgos popietės, kai reikėjo siuvinėti ar adyti kojines klausantis laikrodžio tiksėjimo, žyminčio lėtai slenkančias valandas iki vakarienės. Buto sienos dusino. O šokoladas man buvo išsigelbėjimas. Nuo pat vaikystės močiutė – jos vardu mane ir pavadino – išmokė visko, ką reikia žinoti apie šokoladą. Nuo to, kaip kietas kakavos pupeles paversti glotniu kaip šilkas skysčiu, iki mokslo apie tai, kokie ingredientai padeda sukurti malonių, gomuriui nepamirštamų tekstūrų ir aromatų įvairovę.

Kristobalio tėvui ir seneliui priklausiusį seną knygyną paversti šokolado namais taip pat sumaniau aš. Tikinau, kad taps madinga vieta, mūsų kvartalo traukos centru. Žmonės noriai mokės už mano šokoladą ir triufelius. Juk *chocolaterías* ypač madingos Prancūzijoje, o mano tautiečiai tik ir svajoja apie tokį prestižą ir statusą kaip prancūzų.

Galų gale man pavyko Kristobalį įkalbėti, bet ilgainiui jau nebuvo taip lengva su juo sutarti.

Šiltas vėjelis nuo jūros glostė man sprandą.

Staiga ėmiau dusti.

Ranka instinktyviai griebiausi už gerklės, kur veržimas buvo didžiausias. Užčiuopiau virvę. Rėkti negalėjau, trūko oro.

– Ša, Marija, – kažkas pašnibždėjo į ausį, – tuoj viskas pasibaigs.

Kas jis? Ir iš kur žino pirmą mano vardą? Silpstančiomis rankomis bandžiau atplėšti virvę spaudžiančius kumščius. Vyro rankos buvo stambios, sudiržusios. Daug stambesnės nei Kristobalio.

Kristobali, gelbėk!

Nebylus klyksmas. Pasukau galvą į šoną. Vyras su nude-

gimų randais. Kaklo skausmas buvo nepakeliamas. Negalėjau įkvėpti oro.

– Ei! Kas ten dedasi?

Buvau tikra, kad tai Kristobalio balsas. Bet gal todėl, kad labai to troškau.

Užpuolikas perkėlė svorį. Įgrūdau pirštus tarp kaklo ir virvės. Spaudimas kiek sumažėjo, bet nepakankamai.

Kažkas prie mūsų artinosi.

Batelio kulnu užkabinau vyro blauzdą. Virvė palengva atsilaisvino, ir pagaliau jau galėjau įkvėpti. Virvė nukrito ant denio. Gaudydama orą ir kosėdama akies kampučiu pamačiau už savęs du besigrumiančius vyrus.

Tada atpažinau rudą savo vyro kostiumą. Jo akiniai buvo nusmukę ant nosies galiuko, atrodė, tuoj nukris. Kristobalis ranka apšivijęs užpuoliko kaklą, bet tas aršiai priešinosi, ir taip susipynę į kamuolį jiedu žnektelėjo žemėn.

Kad ir kaip norėjau pagelbėti Kristobaliui, niekaip nesilioviau kosėjusi.

Vyruui nudegintu veidu pavyko atsistoti pirmam, iš už bato aulo jis išsitraukė peilį. Kristobalis atsistojęs pasilenkė į priekį. Tokio jo dar nebuvau mačiusi, nė nemaniau, kad apskritai gali su kuo nors kautis. Buvo iš tų, kurie nesiima spręsti gyventi vabalėliui ar ne, ką jau kalbėti apie žmones.

Užpuolikas smeigė peiliu ir perrėžė mano vyrui švarką. Kristobalis griebėsi žaizdos, pro pirštus prasisunkė kraujas. Tada įnirtingai surikęs metėsi prie užpuoliko, parversdamas jį ant žemės. Peilis išskriejo vyrui iš rankos, bet nepamačiau, kur nukrito.

Bjauriai dilgčiojančiu kaklu ėmiau peilio ieškoti, bet suradau tik Kristobalio akinius.

Galiausiai man pavyko išgargaliuoti:

– Pagalbos... gelbėkit!

Atrodo, per trankią muziką ir juoką laive niekas mano pagalbos šauksmo neišgirdo. Vyrai ir vėl susikibę raičiojosi ant denio grindų. Kristobalis kūnu trenkėsi į turėklus.

Apsidairiau ieškodama ko po ranka, kad užpuolikai užtvčiau. Netoliese pamačiau ant virvių pakabintą gelbėjimosi valtį. Nusvirduliau prie jos ir užsiropščiau ant turėklo, kad įsigaučiau valtin. Luktelėjusi, kol pasibaigs kosulio priepuolis, abiem rankomis čiupau irklą ir nušokau atgal ant denio.

Kristobalis tuo metu jau buvo ant pat laivo krašto. Tą pamąčius apėmė siaubas – dar žingsnis ir jis pranyks vandenyno platybėse. Užpuolikas kažkaip susirado peilį ir juo grasindamas artinosi prie mano vyro. Juodu skyrė tik siauras turėklas. Kristobalis, įsikibęs metalinio turėklo strypo, nuo dūrio išsisuko.

Užsimojusi irklu, ketinau užpuolikai tvoti, bet šis jau buvo susikibęs su Kristobaliu, o savo vyro sužeisti nenorėjau. Mostu parodžiau jam į angą atitvare.

– Kristobali! Ten!

Kristobalis angą pamatė, bet vos šoko ton pusėn, užpuolikas suvarė jam peilį į paširdžius.

– Ne! – suklyčiau iš visų jėgų trenkdama niekšui per galvą.

Vyras pakibo ant turėklo be sąmonės, o tada galva pūkštelėjo į vandenį. Kristobalis abiem rankomis suėmė už peilio, giliai įsmigusio jam į pilvą. Akys taip plačiai atvertos, kad vos atpažinai jo priešmirtinės agonijos ir baimės iškreiptą veidą.

– Kristobali! – tiesdama ranką, šokau prie jo, bet tuo metu banga smogė į laivo šoną. Jis prarado pusiausvyrą ir nugarmėjo jūron iš paskos užpuolikai.

Rėčiau iš visų plaučių. Taip, kad jau maniau, jog plyš balso stygos. Nežinojau, ar dar kada galėsiu kalbėti nejausdama skausmo.

*Tėvas, žmogus, kurio iš tikrųjų nė nepažinojau,
„būdamas visiškai blaivaus proto“ paliko man
bene vertingiausią savo turto dalį – kakavos plantaciją.*

© Danielle Adkins

LORENA HUGHES (Lorena Hjuž) – sparčiai kylanti Lotynų Amerikos literatūros žvaigždė, romanų „Duktė iš Ispanijos“ ir „Seserys iš Alamedos gatvės“ autorė, pelnanti tiek kritikų, tiek skaitytojų dėmesį. Gimė ir augo Ekvadore, būdama aštuoniolikos persikraustė į JAV, čia studijavo menus, taip pat žurnalistiką, vėliau atsidėjo literatūrai.

Romanas „Duktė iš Ispanijos“ – pirmoji lietuvių skaitytojų pažintis su L. Hughes kūryba. Knyga paremta istoriniais faktais apie XX a. pradžios Europos realijas, kai moterys, siekiančios išibrauti į vyrų valdomą verslo ir atradimų pasaulį, kartais būdavo priverstos persirengti vyrais. Tikras istorinis faktas, surastas L. Hughes, – 1847 m. užpatentuotas ispanės Maríós Purificaci6n Garcíós kakavos pupelių skrudintuvas. Kitas romane minimas tikras istorinis faktas – Ekvadoro, vieno stambiausių kakavos pupelių eksportuotojų, tragedija 1920 m., kai dėl augalus užpuolusios ligos regione žlugo daugybė kakavos ūkių. Šiais faktais grįsta neįtikėtina paveldėjimo, šeimos paslapčių ir aistringos meilės istorija pasibaigia populiarios šokoladinės įkūrimu ir sielos ramybe, atrasta po daugybės painiausių peripetijų.

Romano pasakotoja – Puri, plaukianti į Ekvadorą iš Europos kaip kakavos plantacijos paveldėtoja ir jau laive patenkanti į tragiškų įvykių sūkurį: nužudomas jos vyras, ir, regis, tai užsakomoji žmogžudystė, siekiant sutrukdyti Puri tapti paveldėtoja. Į klestinčius namus Puri atvyksta kaip našlys rašytojas, kurio žmona, paveldėtoja, mirė ilgos kelionės metu. Namuose „dukters iš Ispanijos“ – mirusio žemvaldžio santuokinės dukters, kurios vardu pavadintas kakavos ūkis, – nerimaudami laukia dvi seserys ir brolis, kurie nėra nusiteikę draugingai.

Detektyvinė intriga, stiprūs charakteriai, šeimos paslaptys ir staiga ištikusi meilė. Šis romanas – kaip karšto šokolado puodelis, paruoštas geidžiamam vyrui.

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt